

WINDJAMMER 2023

Nok en milepæl

I november markerte vi i Windjammer Livsmestring vårt første jubileum med å invitere våre viktige støttespillere og samarbeidspartnere til en samling på Sentralen i Oslo. Hensikten var å gi innsikt i hva vi har oppnådd hittil. Det gjorde vi gjennom historiene til noen deltakere fra livsmestringsprogrammet og en deltaker fra Windjammer Lettmatros. I tillegg fikk vi også vist frem de solide erfaringene til samarbeidspartnere fra Oppfølgingstjenesten i Vestfold-Telemark, som har vært med nesten fra start og sendt 150 deltakere til programmet. Vi la også frem resultater av egen effektmåling og ekstern forskning i regi av NTNU og Høgskulen i Volda, før visjonæren Vidar avsluttet med å fortelle om fremtidsvisjonene for Windjammer.

Året 2023 karakteriseres av en stadig mer rutinemessig og profesjonalsert drift, med tre meget dyktige og enga-

sjerte Voyage ledere; Kyle, Jarlfryd og Heidi, som alle står for bunnsolid kvalitet og høy gjennomføringsevne. De gjennomfører to programmer hver i året, og står sammen med mannskapet om bord for hele gjennomføringen av Windjammer Livsmestring fra start til slutt.

Samtidig er 2023 også året hvor kapasiteten har blitt testet ut fullt ut med 48 deltakere på siste Windjammer Livsmestringsprogram før jul, i tillegg til 7 deltakere om bord i regi av Windjammer Lettmatros. Dette bød på nye erfaringer i forhold til hva vi kan tåle av belastning, noe som ble tydeligere for alle involverte og fører med seg nødvendige dreininger av kursen videre.

Ofta er det ikke store justeringer av kursen som skal til for å lage store og ofte unødvendige ringvirkninger

i vannet, og derfor er vi nå bevisst på å hele tiden gjøre små nødvendige dreininger, og at de store justeringene skal komme på bakgrunn av en årlig evalueringsprosess og ikke etter hvert enkelt programs evalueringer.

Mot veien videre

Windjammer Lettmatros

Vi kvalifiserer arbeidskraft til et marked med behov for det, og har i 2023 hatt to kull av 8 deltakere på Windjammer Lettmatroskurs. Dette er et praktisk rettet kurs på en alternativ opplæringsarena, som kvalifiserer deltakerne til jobb som lettmatros i et hvilket som helst norsk rederi. På bakgrunn av stor etterspørsel har vi valgt å øke med et ekstra sommerkull i 2024 og vil totalt ha 3 kull med totalt 20-22 deltakere. For mer info om Windjammer Lettmatros, se www.windjammer.no/lettmatroskurs

Foto: Olav Henden

Fra Windjammer Lettmatrosprogrammet

Innovasjon og mot til å tenke nytt

Evnen til å hele tiden tenke nytt og kreativt er ikke bare viktig for å skape nye muligheter, men også for å utvikle perspektivene for de tilbudene vi allerede har gående.

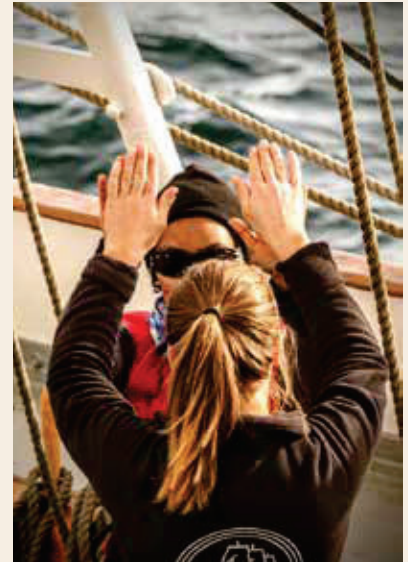
Windjammer Pirates

Vi jobber med muligheten for å etablere et nytt Windjammer-tilbud til ungdom som er tilknyttet barnevernet. Dette har vi erfaring med at er ungdom som trenger mer tid om bord på en skute enn den måneden Windjammer Livsmestring gir, og i en mindre gruppe med enda høyere voksentetthet.

«Windjammer Pirates» blir et program for unge i alderen 16-18 år der institusjonsplass er, eller kan bli alternativet. Barnevernet skal kunne bruke dette som frivillig tiltak som alternativ til institusjonsplasser på to måter:

Som avslutning på eller forebyggende alternativ til institusjonsopphold. «Windjammer Pirates» er et program på ni måneder i to deler (3+6mnd). For de som fullfører den første delen av programmet, en tre måneders seilas langs norskekysten med seilskuta Vega, venter et seks måneders langt program ombord på fullriggeren Christian Radich i internasjonalt farvann.

Metodikken som brukes er basert på Windjammers grunnmur, og har aktive valg som et sentralt begrep. Dette er en tilnærming som understreker individets evne til å ta valg og ta kontroll over sitt eget liv. Programmet legger hele veien vekt på nåsituasjonen, og mulighetene som ligger i neste skritt. Det er selve evnen til å takle utfordringer som styrkes. Å finne ut hvem en er, og vil bli, er en indre reise. Med vår tilnærming får deltakerne støtte av den klare strukturen og rammen som livet på en skute gir.

Å bo og jobbe på en skute gir en unik arena for personlig utvikling. En intensiv strøm av nye inntrykk i en ny sosial setting skjer uten at de unge opplever seg som gjenstand for tiltak, behandling eller tvang. Samtidig får deltakerne en mengde erfaringer gjennom praktisk arbeid og ekte ansvar. Kontinuiteten som ligger i å være sammen med et mannskap som har både maritim og sosialfaglig kompetanse 24/7, noe som gir helt unike muligheter for bemanningen til å se resultater av sitt arbeid og for deltakere å kjenne seg sett og møtt individuelt.

Windjammer Sail Lab

Vi er opptatt å skape flere «Veien videre» tilbud til våre Windjammere. Windjammer Lettmatros er et slikt tilbud og nå samarbeider vi med initiativtakeren Camille Guillaume om å etablere et nytt tilbud, i første omgang i Bærum Kommune. Sail Lab skal være et verksted som setter søkelys på gjenbruk av seil og andre maritime materialer for å skape unike, håndlagde produkter. Vårt formål er å fremme bærekraftig adferd og samtidig gi Windjammere en meningsfull hverdag og konkret erfaring med praktisk arbeid.

Tilbudet vil i første omgang gi 2 grupper à 5 personer muligheten til arbeidsforberedende trening, ved å være en del av en liten industriprosess som varer i 4-5 måneder og hvor målet er å designe, produsere og selge produktene.

Vidar Pederstad

Foto: Heidi Eltfsen

Foto: Mariann Lisbeth Rise

Foto: Heiko Lunge

WINDJAMMER I VINDEN I 5 ÅR

Det er 5 år siden Windjammer startet, og 700 ungdommer har vært fire uker på Christian Radich og seilt som del av livsmestringsprogrammet. Tre av fire sier de har blitt mer optimistiske etter Windjammer, og mange er kommet i skole og jobb.

–Jeg følte meg på bokstavelig talt på gyngende grunn, sier Siri Elvsborg, prosjektleder for Windjammer. Hun viser til oktober 2018, da var hun voyageleder for det første Windjammer-toktet noensinne.

Hun hadde blitt tipset om at de trengte noen til å lede ungdommene på dette nye spennende livsmestringsprogrammet for unge mellom 16 og 25 år.

–Det var en utrolig spennende erfaring å kaste seg ut i, helt ulikt noe annet jeg har gjort. Og mye har vi lært siden den første seilasen, sier Elvsborg som er utdannet pedagog, og lenge jobbet med enslige mindreårige asylsøkere.

En evaluering av prosjektet, som blant annet er støttet av Sparebankstiftelsen, viser at fra det første kullet var under 40 prosent i jobb eller skole før Windjammer i 2018, mens over 80 prosent er det i dag.

Hektisk pang start

Trenger du en ny start? Windjammer er nettopp starten på en ny reise for unge mennesker som søker nye muligheter i livet.

Ideen til Windjammer er det direktør i stiftelsen Christian Radich, Vidar Pederstad, som står bak. Han ønsket at Christian Radich skulle ta opp igjen sin tradisjonelle rolle som skoleskip siden skuta ble bygget i 1937 for å gi ungdom mulighet til å skaffe seg arbeidserfaring, utdanning og generelt en retning i livet.

Målet er å motvirke utenforskap, og i tillegg til å jobbe i vaktlag får de unge også prøve seg på ulike yrker som båtsmann, kokk, tømmer og maskinmekaniker under seilasen.

Tilhørighet, samhold og mestring

Hva skjer etter fire uker på sjøen? Elvsborg har vært med på en evaluering der de har intervjuet tidligere deltakere og fulgt dem over tid.

–Det som går igjen i svarene er at så mange har slitt og trodd at løpet var kjørt, at de ikke kunne få seg venner. Under seilasen har de fått oppleve tilhørighet og samhold, hvorfor det er å jobbe på et vaktlag der en er avhengig av hverandre. Mange snakker også om hvor godt det er å være offline.

De beskriver en følelse av mestring, at de har klart å gjøre ting de aldri hadde drømt om at de kunne. Det å kunne klatre opp i riggen og holde seg fast, blir en metafor på å håndtere eget liv.

Vanlig å ville gi opp

Det stilles krav til ungdommene under seilassen, som at de må møte opp på faste vakter. Alle har sin plass så det blir veldig synlig om noen ikke møter opp.

– De beskriver også at det er tøft, at de ønsker å gi opp innimellom. Det er ikke så uvanlig at de får seg en knekk etter to uker, de kan bli lei av hverandre, og det oppstår gnisninger. Mens i uke tre og fire så innser de hvor bra de har hatt det, og gruer seg å møte hverdagen igjen.

Evalueringen viser at mens 49 prosent av ungdommene var i jobb eller skole før Windjammer, økte dette til 68 prosent etter fullført programmet. Mens 49 prosent hadde en dårlig holdning i forhold til det å delta på skole og i ulike jobbtilretteleggingstiltak før Windjammer, hadde kun 15 prosent det i etterkant av deltakelsen.

– Måtte gå fem runder med meg selv. Det var svært hektisk og arbeidskrevende i begynnelsen å lede alle toktene alene, så Elvsborg er utrolig glad for at de nå har tre voyageledere. Den som sist ble ansatt er Kyle Tsigakis. Han er på jobb i Las Palmas, og forbereder Windjammer tokt nummer 22.

– Da jeg søkte på jobben i 2022 måtte jeg gå fem runder med meg selv, og jobbe med selvfølelsen og alt ansvaret og arbeidsoppgavene som venter på en som voyageleder, sier Tsigakis som ble kjent med Windjammer da han jobbet i barneverntjenesten.

Som voyageleder sitter han i et leder-team med kaptein, overstyrmann og stuert. På hver tur har de seks frivillige som er med. I tillegg til å lede ungdommene er en også reiseleder.

– Det er både en spennende, givende og krevende jobb. Ungdommene kan slite med angst, depresjon, mangle på motivasjon og retning. Her forventes det at de gjør en jobb, og kanskje har de ikke opplevd så mye struktur og forventninger. Da kan det fort oppstå motstand, og konflikt som en som voyageleder må forsøke å håndtere, sier Tsigakis.

Opptatt av hvilke ressurser ungdommene har

Mange av ungdommene har hele livet blitt fortalt hvilke problemer, og hvilke begrensninger, de har.

– Vi er derimot mest opptatt av hvilke ressurser de har, og hvordan de kan fungere. Hos oss prøver vi å synliggjøre at det er systemet det kan være noe galt med; et samfunn som har en bestemt forventning om at en skal passe inn i en firkantet boks.

Han ser at ungdommen har godt av å komme bort fra det individualistiske fokuset, som «hva er feil med meg». Her jobber de i stedet sammen, og lærer å ovise omsorg og forståelse for hverandre.

75 prosent svarer at de er blitt mer optimistiske etter Windjammer», mens

kun 2,6 prosent har svart nei. På en skale fra 1 til 10 på spørsmålet «hvor meningsfull opplevde du tokten, sier over halvparten 10

– På forhånd lover vi alle ungdommene at det kommer til å bli tøft, at de kan få lyst til å gi opp. Men det handler om å bli kjent med seg selv, og sine egne grenser. De trener på å identifisere egne behov, og uttrykke de slik at de orker å stå løpet helt ut, sier Tsigakis.

WINDJAMMER FRAMOVER

Hva ønsker Windjammer framover?

Det er mye det, sier Elvsborg, men en skikkelig milepæl ville vært en nasjonal NAV-avtale. Så langt har de fått til en avtale med NAV i Oslo. Hun håper på mer offentlig finansiering, at Fylkeskommunen skal få en bedre forståelse for hvor godt programmet fungerer når det gjelder forebygging av frafall og utenforskap.

– Nå har vi jo startet lettmatros-programmet, som åpner for muligheten for å gjøre karriere på sjøen. Flere tidligere Windjammer-deltakere er med. Vi ønsker å være en form for eksempelbedrift, vise hvordan en kan tenke arbeidsformidling og arbeid, uten teoretisk skolegang. I samfunnet vårt er det behov for flere alternative opplæringsarenaer, sier Elvsborg.

Lisbet Jære

ØKONOMI WINDJAMMER 2023

I 2023 har vi gjennomført 6 programmer med til sammen 200 deltakere.

I tillegg har vi hatt 14 deltakere på Windjammer Lettmatros kurs

Disse fordeler seg på Vestfold og Telemark, Viken (Buskerud), Innlandet, Rogaland og Oslo.

Finansieringer/inntekter

Inntekter Livsmestring offentlige innkjøp/egenandel	kr	3 219 000
Diverse private støttespiller Livsmestring	kr	12 855 000
Inntekter Windjammer Lettmatros	kr	2 967 000
SUM støtte/finansiering	kr	19 041 000

Faktiske utgifter 200 deltakere

Personalkostnader (4,5 personer, ca. 4,5 stillinger)	kr	3 917 000
On- og offboarding	kr	1 314 000
Reisekostnader til og fra skuta for deltakere og frivillige	kr	1 034 000
Klær til deltakerne	kr	181 000
Aktiviteter under tokt	kr	160 000
Diverse innkjøp	kr	288 000
Effektmåling/kurs mannskap	kr	349 000
Kostnader Windjammer Lettmatros	kr	473 000

SUM kostnader Windjammer 2022	kr	7 706 000
--------------------------------------	-----------	------------------

Bidrag til drift og vedlikehold av skuta	kr	11 335 000
---	-----------	-------------------

Oslo, 31.12.2023

Vidar Pederstad

Direktør Stiftelsen Christian Radich

Foto: Olav Henden

Windjammer i nøkkeltall

	2020	2021	2022	2023	2024
Antall tokt	3	4	5	6	6
Antall deltakere Livsmestring	100	160	176	200	225
Antall deltakere Lettmatros				14	20
Omsetning Livsmestring	5 956 000	9 600 000	13 214 000	16 074 000	19 000 000
Omsetning Lettmatros				2 967 000	3 500 000
Sum omsetning Windjammer				19 041 000	22 500 000
Bidrag drift skuta	2 022 000	6 400 000	7 390 000	11 354 000	12 500 000

WINDJAMMER LAUGET

Vårt klare mål er at det offentlige skal finansiere en betydelig del av deltakerne på Windjammer. I 2022 og 2023 har det offentlige finansiert henholdsvis 15% og 20% av deltakerne. Målet for 2024 er å øke dette. Det er ikke et mål at det offentlige skal finansiere 100% og vi vil derfor jobbe med å videreutvikle Windjammer Lauget i årene som kommer. Vi vil i større grad involvere Lauget gjennom å invitere til felles møteplasser. Vi vil også jobbe for å få inn nye medlemmer og vi mangler ca. kr 8 mill. i inntekter for å utnytte full kapasitet og hjelpe opp mot 300 ungdommer i året.

En støtte til en Windjammer vil bidra til å spare samfunnet for kr 800 000,- årlig per deltaker som kommer i aktivitet etter gjennomført program. **Kilde: DNV GL rapport (2017). Samfunnsøkonomisk analyse av prosjektene i kronprinsparets fond

WINDJAMMER LAUGET

Prognose finansiering (status per 31.12.2023)

Windjammer Livsmestring	2023	2024
Antall programmer	6	6
Pris per deltaker	80 000	85 000
Antall deltakere per tokt	200	225
Budsjetterte inntekter	16 000 000	19 125 000
%-vis offentlig finansiering	20 %	25 %
Forventet offentlig finansiering	3 200 000	4 781 250
SUM INNTEKTER	16 110 000	19 125 000
	2023	2024
SUM faktisk bidrag – Private støttespillere WJ Livsmestring	12 910 000	14 343 750
Sparebankstiftelsen DNB	5 000 000	5 000 000
Stiftelsen Det Norske Veritas	3 000 000	3 000 000
A Wilhelmsen Foundation	1 500 000	1 500 000
Hans Herman Horn Stiftelsen	500 000	500 000
Eckbos Legat	500 000	500 000
Leif Høegh stiftelsen	500 000	500 000
Klaveness Stiftelsen	500 000	500 000
Fred Olsen	390 000	320 000
AS Thor Dahl	50 000	50 000
Skuld	300 000	300 000
Coolco	300 000	300 000
Oppmerksomhet Erna Solberg 60 år	170 000	
Ada og Hagbart Waages stiftelse	100 000	200 000
Anders Mjaaland	50 000	50 000
Justnes Rederi AS (Fredrik Andersen)	50 000	50 000
Nye støttespillere	0	1 573 750

For tredje år på rad arrangerte vi en to dagers fagkonferanse om bord. Her deltok både nye og gamle samarbeidspartnere som jobber med ungdom i utenforskap på forskjellige arenaer, i tillegg til noen av de viktige støttespillerne våre. I år hadde vi også Helsesista som holdt viktig innlegg om «å våge å være», et budskap vi i Windjammer og Stiftelsen er opptatt av å formidle. Vi hadde også med produksjons-selskapet TV Inter, som gjorde research i forbindelse med et kommende filmprosjekt med arbeidstittelen «På Rett Kjøl».

Konferansen er en god variasjon av teoretisk innføring i vår metodikk, hands on erfaring med livet om bord på sjøvakter, sammen med erfaringskonsulenter fra Windjammer og kollegaer innenfor samme fagfelt. Neste års konferanse er gjennomføres 13.–15. mai 2024.

Livsmestrings- konferansen

Mål med konferansen:

- Faglig påfyll om målgruppen, erfaringsutveksling og nettverksbygging innen fagfeltet.
- Inspirere til nytenking og felles innsats for ungdom i utenforskap.
- Innblikk i Windjammer Livsmestring og Lettmatros, og metodikken vi benytter til lands og til vanns.

Åpent skip

Vi inviterte også til åpent skip om bord to dager i høst, hvor både ungdom, foreldre og fagpersoner som jobber med ungdom var velkomne om bord. Både mannskap og Windjammer-teamet informerte om programmet, erfaringskonsulenter ga omvisning og svarte på spørsmål. Uten våre erfaringskonsulenter fra Windjammer ville ikke hverken konferansen eller åpent skip vært mulig å gjennomføre på samme måte.

*Siri Elvsborg
Leder Windjammer*

TOKTRAPPORT VOYAGE 16

33 deltakere mønstret på skuta – 29 fullførte

- 1 Thor Heyerdahl, lærlingeprogrammet
- 6 Thor Heyerdahl, Salg/Service/Reiseliv
- 2 Porsgrunn VGS (1 ikke fullført)
- 1 OT Tønsberg
- 2 Hadeland VGS, oppfølgingstjenesten
- 3 Etterstad VGS Restaurant og matfag (1 ikke fullført)
- 2 Etterstad VGS, Salg/Service/Reiseliv
- 4 PPOT Nedre Buskerud (1 ikke fullført)
- 1 PPOT Nedre Hallingdal
- 1 OT Innlandet
- 1 OT Solør
- 1 OT Nordland
- 1 Nav Oslo
- 1 Fossumkollektivet
- 1 OT Østfold
- 5 Uten oppfølgingsinstans
- 1 deltaker uten oppfølgende instans deltok på dag 1 av onboarding, men valgte å trekke seg da hun ikke opplevde dette som riktig tiltak for henne allikevel.
- 1 deltaker fra Etterstad vgs (RM) deltok på onboarding, men valgte å ikke mønstre på skuta.

Start: 2. februar

Slutt: 2. mars

Hvor: Las Palmas – Azorene – Lisboa

Forberedelse og on-boarding

Jo Leif var med som assisterende igjen. Fint å ha noen å sparre med, avlaste både arbeidsoppgaver og tanker. Vi ser stadig viktigheten av å kunne være med på vakter, for å kunne fange opp øyeblikk og være tilstede for mannskapet. Med en til å spille på er det større mulighet for det.

Vi hadde med oss studenter i vernepleie som veiledere, dette er et verdifullt samarbeid som vi er glade vi kan fortsette med.

Vi var to dager til kai i Las Palmas før avgang. Vi hadde vaffelbesøk fra sjømannskirken, og hadde god tid til å bli kjent med hverandre og skuta. Avgangen ble fin mimring med Even som nå er lettmatroskandidat: Sist vi seilte til Las Palmas var han deltaker med Heidi som VL.

Toktet oppsummert

Vi gikk med stø kurs mot Azorene. En del sjø og sjøsyke, flere som var klare for å gi opp men redningen kom i form av McD og lovnad om lunsj på WJs regning. Dagene ellers ble fylt med Hovis og Hovis-møter, bussutfukt og Radich Games. Hovis er grundig vask og gjøre skipet «ship shape» før hver ankomst til havn. Ved gjennomføringen av Hovis gjennomfører voyage leader og mannskap også «Hovis-møter» med hvert vaktlag.

Formålet med møtet er å tilrettelegge for at Windjammerne kan gi direkte konstruktive tilbakemeldinger til hverandre. Slik får den enkelte erfare hvordan denne oppfattes i laget og kan tenke gjennom egne handlingsmønstre, vaner og uvaner. Møtet gir windjammerne nyttig erfaring med å gi og motta konstruktive tilbakemeldinger.

Så satte vi kurs videre mot Funchal. Vi hadde en fridag i land, noen shoppet, noen kjørte slede etter inspirasjon fra WJ-filmen. Lørdagen var vi på folkefest i gatene, Madeiras største begivenhet: Årlig karneval.

Mot Lisboa! Badestopp, Radichgames og GOD stemning.

I Lisboa lå vi rett ved siden av Skolesipet Danmark. Besøksutveksling, ungdommene var flott vertskap og viste med stolthet frem Radich.

Konklusjon

MYE gode samtaler reflektert gjeng – folkeskikk osv. HOVISmøter. Avsluttet toktet med vaktlagsoppstilling på Gardermoen hvor rake rygger og klare røster runget ut et siste «God Vakt – God vakt skal være»!

Voyage leader
Heidi Ellefsen

TOKTRAPPORT VOYAGE 17

29 på onboarding – 25 deltakere på tokt – 18 fullførte

- 5 av 14 fra OT Rogaland og OT Rogaland Nord fullførte
- 2 av 2 fra barnevernet fullførte
- 1 av 2 fra Porsgrunn vgs fullførte
- 2 av 2 fra NAV fullførte
- 7 av 7 av de som har søkt selv fullførte
- 2 av 3 fra Etterstad vgs fullførte

Start: 4. mars

Slutt: 2. april

Hvor: Lisboa – A Coruña – Harlingen (Amsterdam) – Skagen – Oslo

Rekruttering

Innsatsen Windjammerteamet gjorde med utadrettet informering om programmet i høst ga frukter inn i våren. Vi mottok søkere via videregående skoler, barnevern, NAV og via våre egne nettsider hvor ungdom og deres nettverk hadde sett våre annonser på sosiale medier. Allikevel kom brorparten av toktets deltakere fra Rogaland takket være vårt tette samarbeid med oppfølgingstjenesten (OT) i fylket. Vi arrangerte sammen med dem en infokveld med påfølgende rekruttering og fikk på den måten 14 deltakere med oss fra Rogaland.

On-boarding

Vi gjennomførte to on-boardinger på Slora Gård. Vi hadde til sammen 29 ungdommer på on-boarding.

Første on-boarding gikk fint og rolig for seg med en gruppe ungdom som var svært sammensveiset etter tre dager på Slora.

Også andre on-boarding gikk også veldig bra og en spent gjeng skulle overnatte en natt ekstra på Slora gård før avreise med fly til Lisboa dagen etter. Denne kvelden skulle en av deltakerne vise en annen hvordan man aker på akebrett – da den andre hadde vokst opp hele sitt liv med sin norske mor i Thailand og aldri sett snø. På et hopp i akebakken fikk deltakeren «slagside» og ankelen kom i klem mellom bakken og akebrettet. Det resulterte i flere brudd som måtte opereres den påfølgende uken. Han fikk dessverre ikke være med på tokt.

Toktet oppsummert

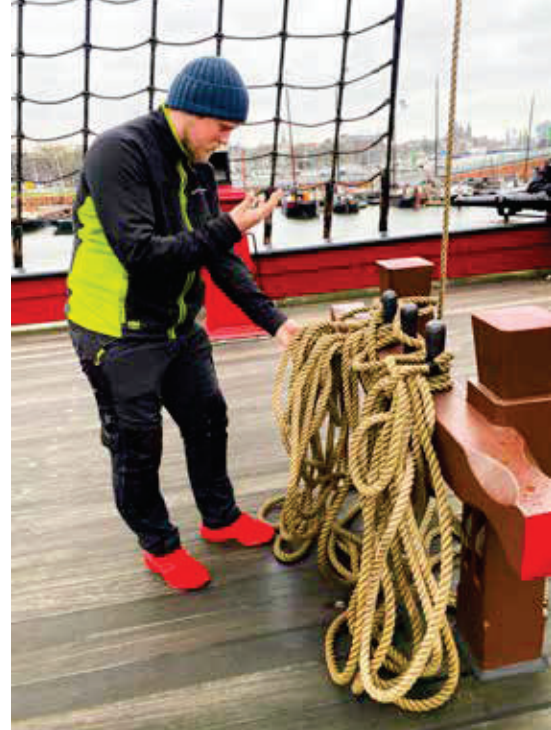
Vi startet toktet med sykdom. Et par personer mønstret på med en lett forkjølelse i Lisboa. I løpet av noen få døgn lå nær halve skuta nede for telling og alle vaktlagene gikk for halv maskin. Dette satte alle windjammerne på betydelig prøve da de måtte ta i et tak og ta vakter og arbeidsoppgavene til de som var syke. Dette i påvente om selv å bli syk innen kort tid. Dette kombinert med sjøsyke gjorde første etappe svært tung for flere om bord. Det var sykdom, sjøsyke og utmattelse som var hovedgrunn til de 7 som dro hjem i A Coruña – første stopp på toktet.

Neste seilas gikk lettere for seg med noe smårusk og forkjølelse, men ikke i like stort påvirkning på moralen som første etappe. Vi kom i flyten og ble vant med god håndhygiene, støtte våre skipskamerater og finne lyspunktene i hverdagen.

Høydepunktet i toktet var en dagstur inn til Amsterdam. Vi tok sats, lagde et tett pakket program med tett oppfølging av alle windjammerne og bega oss inn i den liberale hovedstaden. Dette gikk over all forventning med flott ungdom som underholdt hverandre og utforsket det nasjonale skipsfartsmuseet, kanalene i Amsterdam og demningene som holder lavlandet tørt. Stoppet i Skagen tilbrakte vi på sykkel, syklet ut til «Grenen» hvor Skagerak og Kattegatt møtes og lager fascinerende mønstre i havstrømningene. Videre syklet vi til et fyrtårn og dro på shopping i sentrum med et obligatorisk stopp på bakeriet som Skagen er kjent for.

Samtlige om bord har opplevd opp- og nedturer. Det har vært hjemlengsel, utmattelse, gleder og samhold. De fleste har allikevel kjent på at Christian Radich ble et hjem borte fra hjemmet. For to av dem ble også dette toktet et vendepunkt som resulterte i et ønske om å bli utdannet matros. Den ene fullførte Windjammer Lettmatroskurs høsten 2023. Den andre startet sin utdanning nå i vår.

Samtlige som fullførte har jobbet hardt med egen motivasjon, stått gjennom motgang og klart å hente seg inn igjen etter nedturene. Vi har sett en klar utvikling hos alle windjammerne på dette toktet. Vi gjennomførte workshop innen matrosfaget, tømmermann, bysse, akuttmedisin, navigasjon og maskinist.

Konklusjon

Voyageleader er utrolig stolt av ungdommen, mannskapet og innsatsen som ble lagt ned i løpet av dette toktet. Vi var alle utmattet på opptil flere tidspunkt. Allikevel klarte vi å gi hverandre støtte om hverandre etter hvert som hver av oss trengte det. Ren solidaritet i praksis og i ordentlig sjømannsånd, slik det er blitt gjort i så mange år før oss.

*Voyage leader
Kyle Tsigakis*

TOKTRAPPORT VOYAGE 18

32 deltakere mønstret på skuta – 24 fullførte – 4 ikke møtt på onboarding

- 1 OT Møre og Romsdal
- 7 OT Vestfold Telemark – 3 reiste hjem under tokt
- 1 OT Kongsvinger og Eidskog – 1 reiste hjem under tokt
- 1 OT Romerike
- 1 OT innlandet
- 1 PPOT Nedre Buskerud
- 1 NAV Agder - Jobbskolen
- 1 NAV Oslo
- 1 NAV Vestfold Telemark – 1 reiste hjem under tokt
- 2 Etterstad vgs – 1 reiste hjem under tokt
- 1 Odda vgs/Vestland fylkeskommune
- 1 Kuben vgs
- 1 Åsane vgs
- 1 Frikultskolen, Mo i Rana
- 6 Uten oppfølgingsinstans – 1 reiste hjem under tokt
- 4 deltakere som hadde takket ja til plass møtte ikke opp på onboarding.
- 2 deltakere fra Oppfølgingstjeneste to ulike steder i landet deltok på dag 1 av onboarding, men valgte å trekke seg.

Start: 5. april

Slutt: 2. mai

Hvor: Oslo – Sandefjord

Forberedelser og onboarding

Siden årsskiftet har vi hatt en ny rolle i Windjammer, nemlig Voyage leader assistent, eller VLA som vi kaller det. Det er basert på erfaringer om at belastningen på en enkelt Voyage leader kan bli for stor, og at det er godt å være to som ikke går på vaktlagene, som er felles om avgjørelser som skal tas og situasjoner som skal håndteres utover det seilfaglige.

På Voyage 18 hadde vi en ny Voyage leader assistent fra egne rekker, nemlig matros Aleksander Pettersen, som deltok på alle onboardingene i forkant av toktet. Han var utrolig flink og gjorde en kjempebra jobb både der og under tokt.

Han deltok i alle prosessene om bord; Onboarding fase 2, Radich-games, Offboarding og sluttrapportskriving. Mariann som var ansvarsveileder, det vil si det øverste ansvaret for de andre frivillige veilederne om bord, hadde også hovedansvaret for kjøkken, renhold og orden på Slora under onboardingene. Dette gjorde samlingene rolige og oversiktlige, og jeg kunne fokusere på deltakerne.

Toktet oppsummert

Avgang fra Oslo og dagene ned til første stopp i Kristiansand benyttet vi til onboarding fase 2, med gradvis tilvenning til skuta og bli kjent i vaktlagene. Etter bunkring seilte vi videre til Shetland. Der var vi på fellestur med guide i et flott vær og med god stemning.

Vi fikk god seilføring også på retur og seilte til Stadt. Der var noen av deltakerne på Selja kloster og vi dro til Stranda på surfekurs. Dette var eksotisk og spennende for både veiledere og deltakere. Deretter gikk vi for motor til Geiranger hvor vi fikk en flott fjelltur i bratt og ulent terreng opp til over 500 m.o.h., hvor vi så gikk ned til andre siden mot Geiranger. Der ble vi plukket opp av skuta akkurat i tide til den tradisjonsrike 3-kaffen. Alle fullførte turen og vi hadde ingen skader. Kursen gikk så mot Oslo, og vi hadde en fin avskjedsfest om bord.

Konklusjon

Underveis på tokt opplever vi hver gang at det er en såkalt «toukers-knekk», hvor motivasjonen er lav og mange begynner å bli slitne, irritasjoner kommer til syne osv. De 24 av deltakerne som kom seg over denne og tok valget om å være med helt til mål var veldig motiverte og fullførte med glans. De jobbet godt med offboarding-prosessen, la planer for fremtida og presenterte de for vaktlaget sitt. Vi hadde vaktlagsmøter underveis, der ungdommene fikk si litt om egen utvikling, og hva de kunne gjøre bedre for laget sitt. Dette fungerte fint, og de hadde respekt for hverandre.

Voyage leader
Jarlfryd Slettvoold Åseng

TOKTRAPPORT VOYAGE 19

28 på onboarding – 28 deltakere på tokt – 28 fullførte

- 12 fra Drammen vgs fullførte
- 4 fra NAV fullførte
- 7 som har søkt selv fullførte
- 2 fra OT Rogaland fullførte
- 1 fra OT Innlandet fullførte
- 1 fra OT Strinna fullførte
- 1 fra Porsgrunn vgs fullførte

Start: 23. september

Slutt: 20. oktober

Hvor: Oslo – Sandefjord – Risør – Harlingen – A Coruña – Lisboa

Rekruttering

Første tokt hver sesong er alltid en utfordring å rekruttere til. Dette da skolen nylig har startet opp, fellesferien nylig er over for offentlig sektor og det er få som har oversikt over ungdom som trenger et tokt med Windjammer. Derfor gikk vi bredt ut og via våre kontakter hos Drammen vgs fikk gjennomført et rekrutteringsbesøk på salg- og service-linjen der. Videre har sosiale medier-kampanjene våre gitt godt utslag i søknader som har kommet inn. Et par av deltakerne fra NAV og OT var også tilsøkende etter å ha sett informasjon om oss i sosiale medier.

On-boarding

Vi gjennomførte to on-boardinger. Begge var vellykket og en sammensveiset og fin gjeng var klare for avreise med skuta den 23. september fra Oslo.

Toktet oppsummert

Toktet i sin helhet gikk svært bra. Vi hadde utrolig mektige opplevelser med neonblå morild en hel kveld. Hele skuta lyste opp i intensblå belysning fra bølgen og vi så lysskygger av delfiner som lekte seg i morilden. Ute på Biscaya tok vi et badestopp på 4700 meters dyp i blikkstilte vann. Midt i badingen svømte en liten flokk med hvaler forbi og hilste oss fra under 100 meters avstand. Vi hadde flere delfiner på besøk, havsuler og en og annen havskilpadde så vi også.

Det eneste vi ikke hadde var vind.

På 30 dager til sjøs hadde vi til sammen ca 8 timer under seil. Som et seilskip er dette selvsagt skuffende, men vi kan ikke påstå å ha hatt et kjedelig tokt av den grunn. Flere av tingene vi har opplevd på dette toktet er det sjøfolk som må jobbe i utallige år før de får oppleve selv – om de i det hele tatt får oppleve det.

Havnebesøkene besto blant annet av å bistå med søppelrydding i skjærgården utenfor Risør, shopping i Harlingen, dagstur til Amsterdam og surfekurs i A Coruña. Med unntak av et tilfelle av smugling av en flaske alkohol om bord i siste havn gikk toktet svært rolig og pent for seg. Alkohol ble konfiskert etter kort tid og de ansvarlige windjammerne fikk reflektert over hvorfor de gjorde som de gjorde og beklagde til sine medseilere dagen etter. Ellers var samholdet

ombord sterkt og flere fikk øvd seg på å både kjenne på egne behov, men også gi konstruktiv uttrykk for dem.

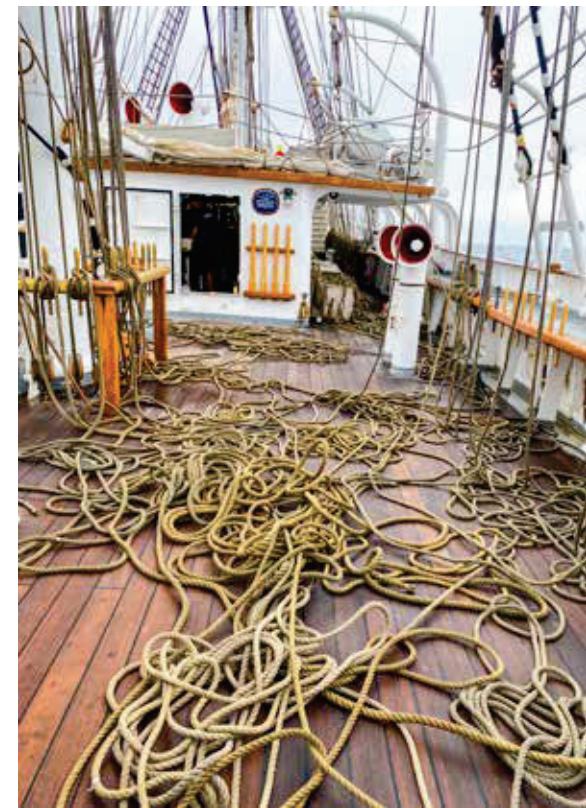
Dette toktet er andre gang i Windjammers historie at alle windjammerne har stått løpet ut og første gang på distansen Oslo-Lisboa, som er kjent for å være den tøffeste vi seiler rent værmessig. Vi gjennomførte workshop innen matrosfaget, tømmermann, bysse, akuttmedisin, navigasjon og maskinist.

Konklusjon

Det har vært en prøvelse i tålmodighet og kjedsomhet å seile om bord Christian Radich, uten å seile for seil. Når det ikke er seil som skal settes, berges, trimmes og beslås forsvinner raskt store deler av arbeidet om bord. Vaktlagene sitter da igjen med lange vakter hvor de og mannskapet må underholde hverandre med leker, skrøner og undervisning. At alle allikevel har stått løpet ut og holdt ut sammen bevitner om samholdet windjammerne klarte å få til sammen på dette toktet. De har all grunn til å være stolte – og ikke minst glede seg over alle andre mektige opplevelser som ikke involverte vindsatte seil. Voyageleader hilser alle windjammerne og vil takke dem for et flott tokt!

*Voyage leader
Kyle Tsigakis*

TOKTRAPPORT VOYAGE 20

30 deltakere før onboarding, 27 som mønstret på skuta. 24 som fullførte toktet.

- Mange ungdom som søkte selv denne gangen, uten tilknytning til øvrig hjelpeinstans Prestfoss, Drammen, Høvik, Arendal, Jørpeland Elverum, Trøndelag, Stavanger, Østfold, Ørland – alle fullførte
- 2 Nav Oslo, 1 trakk seg før onboarding da han fikk tilbud om fast jobb, 1 valgte å reise hjem etter første etappe
- 1 Nav Kristiansund – 1 fullført
- 1 OT/Nav Tinn, valgte å reise hjem etter første etappe
- 1 Nav Toten – fullførte toktet
- 1 Nav Valdres – fullførte toktet
- 1 søkt inn selv, fra Innlandet – valgte å reise hjem på onboarding
- 1 OT Buskerud – valgte å trekke seg før onboarding
- 2 OT innlandet – 2 fullførte toktet
- 1 OT/Nav Hadeland – fullførte toktet
- 2 OT Vestfold – begge fullførte toktet
- 1 OT Østfold – fullførte toktet
- 4 Etterstad VGS – alle fullførte toktet

Start: 21. oktober

Slutt: 20. november

Hvor: Lisbo – Funchal – La Palma – Lisboa

Forberedelser og onboarding

Mange som søkte seg inn selv. God kontakt med tidligere samarbeidspartnere. Det ble gjennomført på Slora gård, i to grupper. Ida, tidligere veileder, med som VLA. Heidi reiste ned til skuta dagen før for å forberede mannskapet.

Toktet oppsummert

Vi fikk seilt masse, ca 80 %. Avsluttet toktet med 10 dagers seiling fra La Palma uten stopp i land – fant roen om bord og bare var om bord. Første tokt med Kaptein Oddrun, som har styrt oss med stødig hånd, rauset, varme og engasjement.

Vi hadde workshops innenfor akuttmedisin, foto, navigasjon, matros, byssa, maskin, tømmer.

Stor interesse for workshops, nesten alle ville ha to runder. God innsats og oppmøte.

Kunne gjerne hatt mer tid, enkelte workshops blir for korte til at mannskapet føler de får lært bort noe relevant. Offboarding ble gjennomført de siste dagene om bord, til ankers utenfor Lisboa. Gjennomført som en kombinasjon av felles øvelser og vaktlagsvis

gjennomgang. Mannskapet gir tilbake-melding om at de gjerne vil være en enda større del av prosessen, at det er enklere å ta imot planen for videre reise når de har vært med i prosessen med utarbeidelse. De ønsker mer faglig påfyll knyttet særlig til øvelsen om motivasjon, for å kunne bli enda bedre formidlere.

Konklusjon

Et spesielt godt tokt, med mye fokus på fellesskap og samhold. Engasjerte ungdom som var svært motiverte til å delta med hele seg og bidra til fellesskapet.

Noen utfordringer knyttet til frivillig mannskap, viser igjen at vi voksne i prosjektet også bare er mennesker – vi bærer på våre historier som kan komme til syne på uante vis.

Voyage leader
Heidi Ellefsen

Alle foto: Olav Henden

Foto: Siri Eivsborg

TOKTRAPPORT VOYAGE 21

Foto: Siri Eivsborg

49 på onboarding: 46 på tokt – 39 som fullførte

51 fikk tilbud om plass

- Deltagere fra NAV – totalt 9 – 8 fullførte
- Vestre Toten – 2, fullførte
- Innlandet – 1, fullførte
- Hamar – 1, fullførte
- Østre Toten 1, fullførte
- Vestfold 1, reiste hjem fra Madeira
- Stovner 1, fullførte
- Ålesund – 1, fullførte
- Valdres 1, reiste hjem fra Lisboa
- Deltagere fra Vestfold OT – totalt 14 – 11 fullførte
- 1 trukket seg før onboarding fase 1
- 1 trukket seg før avreise
- 1 reiste hjem fra Madeira pga sykdom/skade
- Deltagere fra Østfold OT – totalt 1, fullførte
- Deltagere fra Kongsberg OT – totalt 1, fullførte
- Deltagere fra Innlandet OT – totalt 4, 2 fullførte
- 1 reiste hjem fra Lisboa før onboarding fase 2
- 1 reiste hjem fra Lisboa etter onboarding fase 2
- Deltagere fra Buskerud OT – totalt 1, trakk seg før onboarding fase 1
- Deltagere fra Etterstad VGS – totalt 1, fullførte
- Deltagere fra Porsgrunn VGS – totalt 4, 2 fullførte
- 1 reiste hjem etter onboarding fase 1
- 1 reiste hjem fra Madeira pga skade
- Deltagere fra barnevern – totalt 1, fullførte
- Deltagere Byåsen VGS – totalt 1, fullførte
- Deltagere søkt selv totalt – totalt 12, 11 fullførte
- 1 reiste hjem fra Madeira pga sykdom
- 1 fra Nav Fitjar – fullførte ikke
- Deltagere søkt inn av foreldre – 2, 1 fullførte
- 1 reiste hjem etter onboarding fase 1

Foto: Siri Elvborg

Start: 23 november

Slutt: 21. desember

Hvor: Lisboa – Gibraltar – Madeira – Las Palmas

Rekruttering og onboarding

Deltagerne ble rekruttert fra NAV, OT, VGS og innsøkt selv eller av familiemedlemmer.

Onboarding ble som vanlig gjennomført på Slora gård i 3 onboardinggrupper.

Toktet oppsummert

Vi gjennomførte følgende Workshops:

- Bysse
- Foto
- Navigasjon/styrmann
- Maskin
- Medic
- Tømmermann
- Båtsmann/matros
- Yoga
- Trening
- Gode erfaringer
- Godt samarbeid
- Flotte frivillige

Mannskap sto på, selv om de var slitne og tenkte litt utenfor boksen. Dekksfrivillige og jungmenn deltok på vaktlagsmøter om de hadde lyst.

Alle fikk oppfylt sine ønsker workshops. Det var mye seiling og bra vær. Det var bra motivasjon i ungdomsgruppa. Vibrerte vaktlagene effektivt i forhold til lagånd og rrlerte i vaktlag ved behov. Det ble plukket ut windjammere til mellomledere ved landbesøk – god effekt. Veiledere hadde både trening og yoga workshop.

Evakuering av syk dekkfrivillig – godt samarbeid i crewet, og gode frivillige som tok ansvar for windjammere og hadde de på banjer under operasjonen. Stor utvikling i alle vaktlag, spesielt på individnivå

Konklusjon

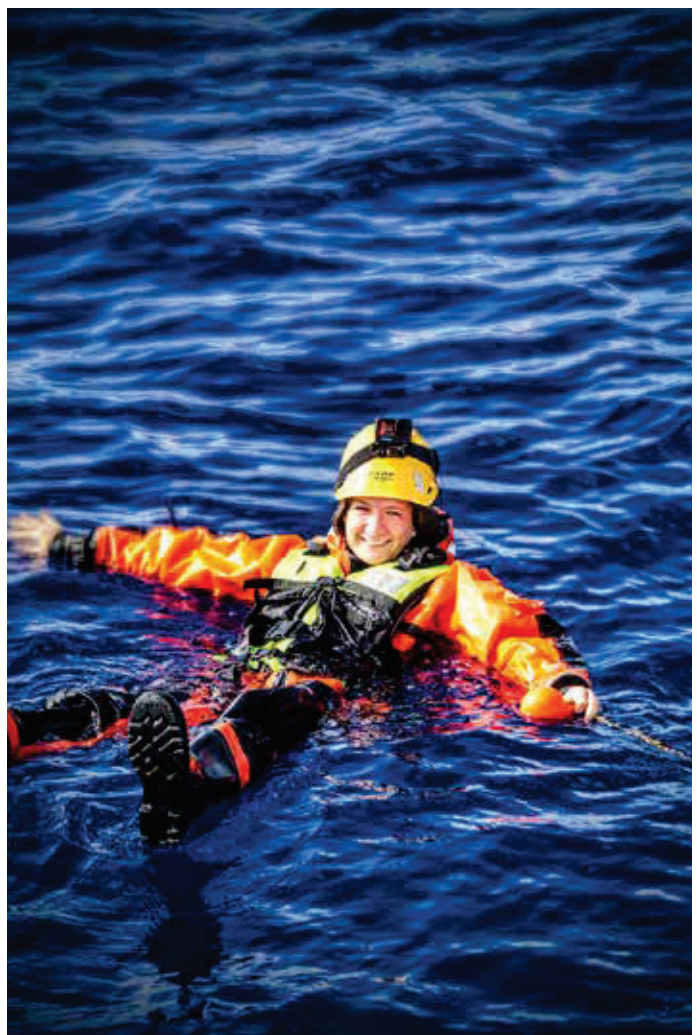
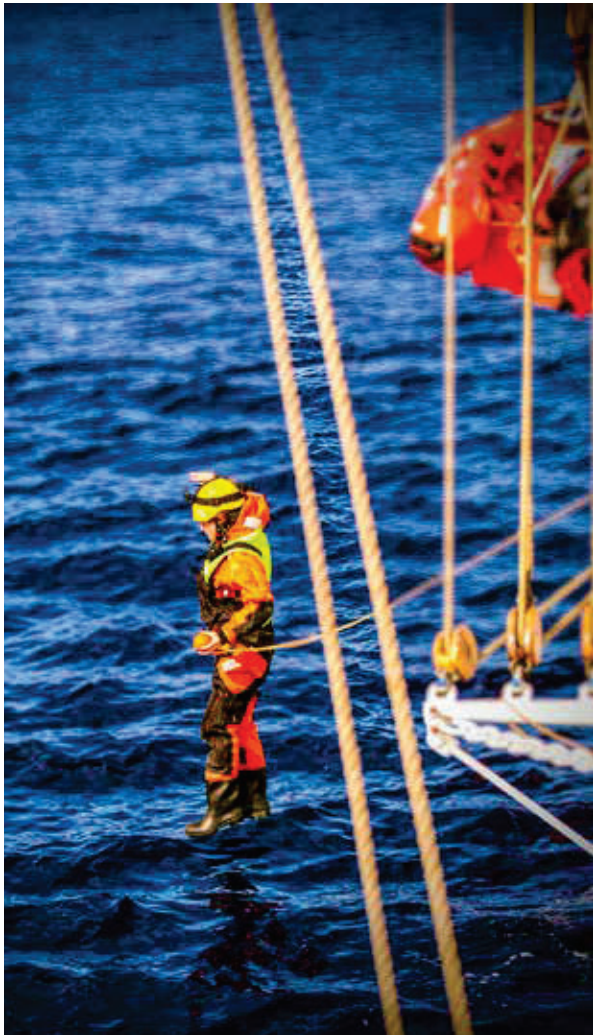
Onboarding – for mange på siste gruppe. Trusselbilde fra en deltager. Det ble for mange deltagere. Dekksfrivillige fra Windjammer – ble sendt hjem. Mannskapet hadde lite motivasjon pga private elementer Offboarding foregikk om bord – hovedsakelig i salongen vaktlagsvis. Det var vellykket. Gode erfaringer vi bringer med videre og hva lærte vi:

- Lytte til mannskapet
- Finne løsninger utenfor boksen – tilpasse hvert tokt, selv om vi har en mal
- Bruke veiledere til workshop
- Færre deltagere
- Viktig med godt samarbeid i ledelsen og med departement lederne

Voyage leader
Jarlfryd Slettvoold Åseng

"Mann over bord" og sikkerhets øvelser er viktige innslag på alle Windjammer tokt.

WINDJAMMER FORSTERKER POSITIVE FØLELSER AV FELLESSKAP OG MESTRING

–Jeg tror Windjammer-prosjektet kan gi de unge noen grunnleggende verktøy og erfaringer som kan hjelpe dem til å mestre hverdagen bedre. Jeg tror også prosjektet kan åpne øynene til unge for at det er en stor verden der ute – og at mulighetene tross alt er mange, sier Remi Eriksen, administrerende direktør i DNV.

Remi Eriksen, administrerende direktør i DNV, har vært om bord i Christian Radich flere ganger i de siste årene for å bli bedre kjent med Windjammer-prosjektet. Det har gjort stort inntrykk.

–Jeg tror oppholdet på Christian Radich kan bidra til å gi deltakerne et positivt avbrekk fra en hverdag som kanskje er, eller har vært, vond eller vanskelig. Selv om oppholdet om bord er relativt kort tror jeg deltakerne vil se tilbake på oppholdet som et positivt minne og en god erfaring, sier Eriksen. DNV er verdens største klassifiseringsselskap for den maritime næring, og en av de viktigste bidragsyterne til Windjammer.

Alle trenger å føle på en følelse av mestring

Han håper oppholdet forhåpentligvis også kan inspirere de unge til å gjøre positive endringer i eget liv når de kommer hjem – enten på eget initiativ, eller med hjelp fra gode støttepersoner.

– Hvilke tanker har du rundt et prosjekt som Windjammer?

–Alle mennesker ønsker å føle på grunnleggende følelser knyttet til mestring, tilhørighet og fellesskap. Samtidig har vi alle ulike forutsetninger og rammer i livet som kan påvirke og rokke ved dette grunnlaget. Unge mennesker er sårbare og er i en livsfase der inntrykk og opplevelser kan få store implikasjoner for videre veivalg i livet. For meg er Windjammer et prosjekt som nettopp kan forsterke positiv mestrings- og fellesskapsfølelse blant deltakerne, sier Eriksen.

Får unge til å se muligheter

Han ser på det som viktig at de unge har gode og trygge voksne rollemodeller om bord, og får kunnskap om og erfaring i samarbeid, lagånd og utholdenhet. Dette er viktig kompetanse - både i samfunnet generelt, men også i arbeidslivet.

Eriksen tror Windjammer fungerer veldig godt som et prosjekt for å motvirke utenforskap. Det gir de unge noen grunnleggende verktøy og erfaringer som kan hjelpe dem med å bedre mestre hverdagen, både privat og i arbeid. Det kan åpne øynene deres for at det er en stor verden der ute, og at mulighetene tross alt er mange.

– Å oppdage det tidlig i livet er veldig viktig. Da har man de beste forutsetningene for å endre kurs i livet.

Sterk kobling til DNVs maritime historie

– Hvorfor støtter DNV Windjammer?

– DNVs formål er å sikre liv, verdier og miljø. DNV ønsker å støtte organisasjoner og initiativer som er i tråd med formålet. Ut over det viktige mellommenneskelige arbeidet som gjøres gjennom Windjammer-prosjektet, har prosjektet også naturligvis en sterk kobling til DNVs maritime historie. Oppholdet foregår om bord på Christian Radich, som er et fantastisk skip og som er et viktig kapittel i norsk skipshistorie, sier Eriksen.

Lisbet Jære

Fakta DNV

DNVs historiske røtter strekker seg tilbake til 1864, da Det Norske Veritas (DNV) ble stiftet. I dag er DNV verdens største klassifikasjonsselskap for den maritime næringen, og med viktige roller i mange andre globale industrier. DNV er representert i 100 land og har hovedkontor i Oslo. DNV er en uavhengig aktør som bruker teknisk ekspertise til å hjelpe kunden med å forbedre egen sikkerhet, og å jobbe mer effektivt og bærekraftig.

FORSKNING OG EFFEKTMÅLING PÅ WINDJAMMER LIVSMESTRING SOM EGET PROSJEKT 2021–2023

Innledning

Først av alt vil vi benytte anledningen til å takke Sparebankstiftelsen for støtten vi fikk i 2020 som gav oss muligheten til å videreutvikle Windjammer som livsmestrings tiltak, samt rette en takk for at de fortsatt bidrar som en særdeles viktig støttespiller på flere områder for oss i Stiftelsen Christian Radich.

Bakgrunnen for prosjektet var et ønske om å dokumentere effekten av livsmestringsprogrammet vårt, ved bruk av både kvalitative og kvantitative metoder. Dette fordi det er viktig for oss å se om programmet faktisk gir de effektene vi ønsker, nemlig å forhindre og redusere utenforskap, samt øke andelen som gjennomfører videregående opplæring og/eller kommer seg ut i meningsfylt jobb eller annen aktivitet.

Denne rapporten har til hensikt å gi innsikt i hva midlene har gått til, hva vi har lært i perioden og hvordan vi planlegger å jobbe videre.

På tildelingstidspunktet hadde vi allerede gjennomført egne effektmålinger med egenutviklede spørreskjemaer, fra oppstarten i 2018. Det er særlig to ting vi opplevde da, og som stadig er en utfordring for oss og tilsvarende programmer:

- 1) Lav svarprosent på spørreundersøkelsene, både blant deltakere og særlig oppfølgingskontakter rundt deltakerne.
- 2) Livsstilsendringer er individuelle prosjekter som ofte krever sammenfattede og langvarige tiltak. Windjammer er ett tiltak i kjeden av langvarig oppfølging og ofte en variasjon av tiltak som leder til langvarig endring. Dette gjør det utfordrende å måle effekt på tiltaket uten å følge deltakerne over flere år i etterkant og måle flere faktorer.

Hva er pengene konkret brukt til: 500 000 til internt bruk, i tilknytning til utvikling av effektmåling, derunder spørreskjemaer, innhenting av data og tilgang til sikker lagringsbase for disse, intervjuer og bearbeiding av data.	
Mer spesifiserte kostnader:	
Sikker lagringsbase (Nettskjema) totalt i perioden:	110 094,-
Lønnskostnader knyttet til effektmåling 1/1/23-1/9/2023:	207 376,-
Innleid konsulentbistand Ephori:	30 000,- (2021)
Innleid konsulentbistand Ephori	105 000,- (2023)
Design av rapport om effektmåling vgs prosjekt:	8313,-
Sum benyttede midler per 13.12.2023	460 483
Ekstern forsker, Gunvor Marie Dyrdal, ved NTNU	500 000

Prosjektbeskrivelse:

1) Forskning og effektmåling på Windjammer Livsmestring

Ved tildeling av midler i 2020 henvendte vi oss til FAFO, og innledet et samarbeid som skulle innebære at de bidro med å utvikle våre spørreskjemaer, bistå med innhenting av data gjennom kvalitative intervjuer pre og post deltakelse, samt bearbeiding av disse dataene. Etter noen målepunkter var gjennomført opplevde vi lite initiativ og fremdrift i prosjektet, og vi valgte derfor å avslutte prosjektet og henvendte oss til forsker og psykolog Gunvor Marie Dyrdal ved NTNU. Dyrdal var allerede involvert i 2019 med en kortere konsulentbistand i forhold til hva vi burde spørre om og hvordan. I 2020 etablerte vi et nytt samarbeid med samarbeidsavtale om forskningsprosjekt med ovennevnte og NTNU.

Coronapandemien inntraff i prosjektperioden, noe som medførte økt arbeidsmengde for mange, også oss i Stiftelsen Christian Radich. Vi gjennomførte alle Windjammer programmer i vårt årshjul på daværende tidspunkt, noe som tilsvarte 4 programmer per år.

Det krevde en økt innsats fra alle involverte for å få dette til, på grunn av stadige endringer i regler og hensyn som måtte imøtekommes. Den situasjonen påvirket også prioriteten effektmåling og forskning fikk i den daglige driften hos oss.

I prosjektbeskrivelsen er det spesifisert at å opprette forståelse og gode rutiner hos eksterne samarbeidspartnere i innhenting av dataene, samt å opprette kontrollgrupper, er forskers ansvar.

Forskerens rolle og ansvar var i hovedsak å opprette spørreskjemaer i den sikre tjenesten Nettskjema, etter flere nye gjennomganger av spørreskjemaene for å kvalitetssikre disse. I tillegg var hensikten å bearbeide materialet, sette resultatene inn i et samfunnsregnskap og beregne effekt og bespart samfunns-kostnad, etablere grunnlag for forskningsprosjekt med ovennevnte data og se dette i sammenheng med andre tilsvarende forskningsprosjekter.

I forbindelse med dette forskningsprosjektet innledet forsker Gunvor Marie Dyrdal også et samarbeid med en ekstern forsker ved Høgskulen i Volda, Helga Synnevåg Løvoll. Hun engasjerte seg på eget initiativ uten tilknytning til de tildelte midlene fra Sparebankstiftelsen, og gjennomførte et selvstendig prosjekt med deltakende observasjon om bord som veileder våren 2022. Dette i kombinasjon med innsamlede data fra Gunvor ble publisert i denne artikkelen *Windjammer: Finding Purpose and Meaning on a Tall Ship Adventure*. Vi venter i spenning på hva mer de to forskerne kan få ut av tallmaterialet som er samlet inn via dette prosjektet. De bearbeider materialet videre på eget initiativ og i egen regi etter at prosjektet og datainnsamlingen ble avsluttet våren 2023.

2) Uavhengige masteroppgaver

Det har i løpet av prosjektperioden blitt skrevet to uavhengige masteroppgaver om Windjammer Livsmestring. *Identitetsfortellinger fra Windjammer På tokt med Windjammer: En kvalitativ feltstudie av ungdom som lever i utenforskap*

3) Utviklingsarbeid om effektkontrakter:

I prosjektperioden inngikk vi også en avtale med konsulentfirmaet Ephori om å utrede mulighetene for å benytte effektkontrakter som finansieringsmodell i samarbeid med det offentlige. Dette er en modell som tar ned den økonomiske risikoen betydelig for det offentlige ved innkjøp av tjenester fra sosiale entreprenører som oss, og som kun utløser betaling for tjenesten ved oppnådd suksess etter definerte kriterier. Ephori bistod oss i å utforske hvordan Windjammer kunne utforme forslag til en slik effektkontrakt og leverte en grundig sluttrapport som var nyttig for oss i arbeidet videre med denne ideen.

4) Forebyggende arbeid:

I 2022 innledet vi samarbeid med flere nye videregående skoler, i et prosjekt støttet av Stiftelsen Dam via Mental Helse Ungdom, med et ønske om å jobbe mer forebyggende mot frafall i videregående opplæring. På bakgrunn av dette ønsket vi å følge deltakerne med en egen effektmåling, og gjennomførte kvalitativ og kvantitativ måling blant disse deltakerne. Rapportens kvalitative beskrivelser er veldig dekkende for et større flertall av deltakere i programmet. Den kan leses her: Effektmålingsrapport – elever fra vgs i Windjammer Livsmestring.

Viktige læringspunkter:

I løpet av dette prosjektet har vi kommet frem til flere viktige læringspunkter.

- En erkjennelse av at vi har gått oss litt vill i jakten på å måle resultater av Windjammer Livsmestring, og at det var for ambisiøst for vår lille organisasjon å sette i gang forskningsprosjekt i egen regi.
- Vi innser at svarprosenten er for lav, og at vi må gjøre noen nye grep for å innhente de dataene som er viktigst for oss i effektmålingsøyemed:
 - Hva gjorde den unge før deltakelse i Windjammer Livsmestring?
 - Hva gjør den unge nå?
 - I hvilken grad var den unge i aktivitet før vs nå?
 - Hvilken oppfølging fikk den unge før vs nå?
 - I hvilken grad var den unge i stand til å ta imot tiltak fra hjelpeapparatet før vs nå?
 - Hva lærte den unge av å delta i Windjammer Livsmestring, og i hvilken grad er det overførbart til livet hjemme – og endringsreisen videre?

Det å redusere antall spørsmål ned – til et minimum for å øke svarprosent innebar å fjerne en del spørsmålsvariabler som kunne sammenlignes opp mot større forskningsmateriale, som eksempelvis Ungdata-undersøkelsen, og reduserer prosjektet til en ren effektmåling.

Veien videre:

Det er vår erkjennelse at effektmåling skulle vært et mer rendyrket fokus fra start, og at det å forske på langtids-effektene og mer kvalitative erfaringer og sammenhenger vil måtte innebære et stort og langvarig forskningsprosjekt som involverer tverrfaglighet, hele støtteapparatet rundt deltakerne i Windjammer, og deltakere i andre livsmestringsprogrammer som kontrollgruppe. Dette er utenfor hva vi kan ta på oss, og vi er derfor glade for at Forskningsrådet nå setter i gang et stort forskningsprosjekt med tittelen «samarbeidsprosjekt utsatte barn og unge». (Evt. som fotnote? <https://www.forskningsradet.no/utlysninger/2023/samarbeidsprosjekt-utsatte-barn-unge/>)

Basert på erfaringene vi har gjort erkjenner vi at vi gikk oss litt vill på veien, men at vi samtidig jobbet kontinuerlig med innsamling av data i etter beste evne og tilgjengelige ressurser. Det å få en høyere svarprosent vil være et overordnet mål i fortsettelsen. De resterende midlene i tildelingen fra Sparebankstiftelsen vil gå til denne jobben med å forbedre intern effektmåling, med viktig bidrag fra konsulenter i Ephori Impact AS. De bidrar inn med en ekstern ekspertrolle som vi kan be til råds når vi står fast, og som en ytre kvalitetssikrer på at vi både gjør jobben vår i tide og godt nok. De bidrar også med kompetanse på:

- Utarbeidelse av verdigrunnlag.
- Utarbeidelse av kvalitetssikrede spørreundersøkelser.
- Forbedre rutiner internt hos oss.
- Bearbeide data ved hjelp av statistiske metoder, samt benytte sammenligningsgrunnlag fra andre tilsvarende sosiale entreprenører og sette det inn i et samfunnsøkonomisk perspektiv.

Siri Elusborg